

Ενημερωτικό δελτίο 1 – Σκοπός, αρχές και ορισμοί

Το κεφάλαιο 1 του *Νόμου περί Ψυχικής Υγείας του 2000* (ο Νόμος) (Mental Health Act 2000) ορίζει τον σκοπό του Νόμου και τις αρχές που καθοδηγούν την εφαρμογή του. Επίσης, παρέχει ορισμούς για τους κύριους όρους που χρησιμοποιούνται στον Νόμο, συμπεριλαμβανομένου του όρου «ψυχική υγεία».

Ποιος είναι ο σκοπός του Νόμου περί Ψυχικής Υγείας του 2000;

Ο Νόμος προβλέπει την ακούσια αξιολόγηση και θεραπεία και την προστασία των ατόμων με ψυχικές ασθένειες. Ταυτόχρονα, ο Νόμος έχει ως στόχο τη διαφύλαξη και εξισορρόπηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών των ατόμων με ψυχικές ασθένειες και των άλλων ατόμων.

Ο Νόμος εστιάζει στις πτυχές των ψυχικών ασθενειών που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν με την κυρίαρχη νομοθεσία. Δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στην εκούσια θεραπεία ψυχικών ασθενειών. Η εκούσια θεραπεία ψυχικών ασθενειών αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται και η θεραπεία οποιασδήποτε άλλης ασθένειας, με τα μέτρα προστασίας που προβλέπονται στην κυρίαρχη νομοθεσία.

Επίσης, ο Νόμος καθιερώνει ειδικές διαδικασίες για άτομα με ψυχικές ασθένειες τα οποία διώκονται για ποινικά αδικήματα. Οι εν λόγω διαδικασίες επιτρέπουν την εξέταση του ατόμου από εμπειρογνώμονες, καθώς και την κράτησή τους σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, εάν κρίνεται απαραίτητο.

Γιατί πρέπει να υπάρχουν αρχές;

Οι αρχές έχουν ως στόχο την ενίσχυση οποιωνδήποτε αποφάσεων έχουν ληφθεί ή ενεργειών έχουν επιτελεστεί στο πλαίσιο του Νόμου. Οποιοσδήποτε ασκεί αρμοδιότητες ή καθήκοντα σύμφωνα με τον Νόμο πρέπει να το πράττει λαμβάνοντας υπόψη του τις αρχές.

Οι αρχές συνάδουν με την εθνική και διεθνή πολιτική και τα συναφή πρωτόκολλα, καθώς και με οποιαδήποτε άλλη νομοθεσία του Queensland (π.χ. ο *Νόμος περί Εξουσιοδοτήσεων του 1998* (Powers of Attorney Act 1998) και ο *Νόμος περί Κηδεμονίας και Δικαστικής Επιμέλειας του 2000* (Guardianship and Administration Act 2000)).

Ποιες είναι μερικές από τις βασικές αρχές;

- Τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα ενός ατόμου, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας, πρέπει να αναγνωρίζονται και να λαμβάνονται υπόψη.
- Κάθε άτομο πρέπει να ενθαρρύνεται και να υποστηρίζεται ώστε να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή του, ιδιαίτερα όταν οι αποφάσεις αφορούν στη θεραπεία.
- Οι ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες του ατόμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών, θρησκευτικών και γλωσσικών αναγκών.
- Η σημασία της διαρκούς συμμετοχής ενός ατόμου στη συλλογική ζωή και η διατήρηση των υποστηρικτικών σχέσεων πρέπει να αναγνωρίζεται.
- Η θεραπεία μπορεί να παρασχεθεί μόνο εφόσον είναι κατάλληλη για την προαγωγή και τη διατήρηση της ψυχικής υγείας και ευημερίας του ατόμου.

- Το δικαίωμα τήρησης του απορρήτου ενός ατόμου πρέπει να αναγνωρίζεται και να λαμβάνεται υπόψη.
- Οποιαδήποτε αρμοδιότητα ή οποιοδήποτε καθήκον ασκείται σύμφωνα με τον Νόμο πρέπει να ασκείται με τρόπο ώστε η ελευθερία και τα δικαιώματα ενός ατόμου να επηρεάζονται μόνο εφόσον δεν υπάρχει κανένας άλλος λιγότερο περιοριστικός τρόπος προστασίας της υγείας και της ασφάλειας του εν λόγω ατόμου ή προστασίας των άλλων.
- Οποιαδήποτε δυσμενής επίπτωση στην ελευθερία ή τα δικαιώματα του ατόμου πρέπει να είναι η ελάχιστη απαραίτητη επίπτωση αναλόγως των συνθηκών.

Πώς ορίζεται η ψυχική ασθένεια;

Ως ψυχική ασθένεια ορίζεται «*μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από μια κλινικά σημαντική διαταραχή της σκέψης, της διάθεσης, της αντίληψης ή της μνήμης*». Η απόφαση ότι ένα άτομο πάσχει από ψυχική ασθένεια πρέπει να λαμβάνεται σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά ιατρικά πρότυπα.

Επίσης, ο Νόμος ορίζει 11 εξαιρέσεις προκειμένου να καθορίζεται εάν ένα άτομο πάσχει από ψυχική ασθένεια. Οι εν λόγω εξαιρέσεις είναι συμπεριφορές, καταστάσεις ή συνθήκες οι οποίες δεν μπορούν από μόνες τους να θεωρηθούν ως ψυχική ασθένεια.

Για παράδειγμα, ένα άτομο δεν πρέπει να θεωρείται ότι πάσχει από ψυχική ασθένεια με βάση:

- προηγούμενη θεραπεία για ψυχική ασθένεια
- διανοητική αναπηρία
- χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών
- αντικοινωνική ή παράνομη συμπεριφορά.

Εντούτοις, η παρουσία μιας ή περισσότερων εξαιρέσεων δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να διαπιστωθεί ότι το άτομο πάσχει από ψυχική ασθένεια. Για παράδειγμα:

- ένα άτομο μπορεί να πάσχει από ψυχική ασθένεια η οποία προκαλείται από ναρκωτικές ουσίες ή αλκοόλ
- ένα άτομο με διανοητική αναπηρία μπορεί να πάσχει και από ψυχική ασθένεια.

Εάν ένα άτομο θεωρείται ότι πάσχει από ψυχική ασθένεια, μπορεί να παρασχεθεί ακούσια αξιολόγηση ή θεραπεία;

Δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί ή να υποβληθεί σε θεραπεία ένα άτομο που πάσχει από ψυχική ασθένεια χωρίς τη συγκατάθεσή του, απλώς και μόνο επειδή θεωρείται ότι πάσχει από ψυχική ασθένεια. Το άτομο πρέπει να πληροί και τα κριτήρια αξιολόγησης ή θεραπείας που προβλέπονται από τον Νόμο. Στα ενημερωτικά δελτία 2 και 3 παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ακούσια αξιολόγηση και θεραπεία.

Περαιτέρω πληροφορίες

Mental Health Act Liaison Officer
Mental Health Branch
Queensland Health
GPO Box 48
BRISBANE Q 4001

Τηλέφωνο: 1800 989 451 ή 07 3234 0417

Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: mha2000@health.qld.gov.au
Ιστότοπος: www.health.qld.gov.au/mha2000